



Warszawa, 24. 11. 2014 r.

IV.511.294.2014/JS

Pan Andrzej Halicki

Minister Administracji i Cyfryzacji

Szanowny Panie Ministrze

W związku z badanymi w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich skargami ujawnił się problem dotyczący działania Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej. W nadsyłanych pismach wnioskodawcy skarżą się na długie terminy oczekiwania na rozpatrzenie przez Krajową Komisję Uwłaszczeniową odwołań od decyzji komunalizacyjnych wojewodów.

Przykładowo, w jednym z pism do Rzecznika zwrócili się najemcy mieszkań zakładowych, położonych w Dąbrowie Górniczej z prośbą o pomoc w przyspieszeniu rozpatrzenia przez Krajową Komisję Uwłaszczeniową odwołań Prezydenta Dąbrowy Górniczej i PKP S.A. od decyzji Wojewody Śląskiego z dnia 20 listopada 2012 r. w sprawie komunalizacji nieruchomości, na terenie których położone są użytkowane przez nich lokale mieszkalne.

W nadesłanym piśmie wnioskodawcy podnosili, że trwające od wielu lat postępowania w sprawie uregulowania stanu prawnego przedmiotowych nieruchomości uniemożliwiają im wykup użytkowanych lokali mieszkalnych. Także obecnie nie będą mogli skorzystać z ustalonych przez Radę Miejską w Dąbrowie Górniczej korzystnych warunków wykupu byłych mieszkań zakładowych, bowiem warunki te obowiązują jedynie do dnia 31 grudnia 2013 r. Tymczasem w odpowiedzi na dwukrotne prośby skierowane do Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej o

przyspieszenie terminu rozpoznania odwołań zainteresowani uzyskali informację o dwuletnim okresie oczekiwania na ich rozpatrzenie.

Dołączone do sprawy pismo Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej z dnia 24 kwietnia 2013r. wskazywało na ogólny problem działania Komisji Uwłaszczeniowej z dużym przekraczaniem obowiązujących terminów załatwiania spraw. W związku z powyższym, pismem z dnia 29 sierpnia 2013 r. znak: RPO-644979-IV/10/JS Biuro Rzecznika zwróciło się do Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, jako organu sprawującego nadzór nad Krajową Komisją Uwłaszczeniową i organu wyższego stopnia w stosunku do Komisji w rozumieniu przepisów K.p.a. z prośbą o zbadanie przedmiotowej sprawy. Poproszono Ministerstwo także o poinformowanie, czy problem działania Komisji ze znacznym przekraczaniem obowiązujących terminów załatwiania spraw znany jest Ministerstwu oraz o wskazanie, czy i ewentualnie jakie działania zmierzające do wyeliminowania tych nieprawidłowości były, czy też są podejmowane.

W odpowiedzi Biuro Rzecznika zostało poinformowane przez Przewodniczącą Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej (kserokopia pisma w załączeniu), że w związku z rezygnacją trzech członków Komisji, od marca 2010 r. Komisja orzeka w jednym trzyosobowym składzie. Jeden zespół orzekający nie jest w stanie na bieżąco rozpoznawać wpływających do Komisji odwołań, których ilość z każdym rokiem jest większa.

W wyjaśnieniach tych podkreślono, że już w lutym 2010 r. Przewodnicząca Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej zwróciła się do Premiera z wnioskiem o uzupełnienie składu Komisji. Jednak do chwili obecnej stan osobowy Komisji nie uległ zmianie. Wskazano także, że biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania Komisja stara się w pierwszej kolejności rozpoznawać odwołania od decyzji wojewodów dotyczących unormowania stanu prawnego nieruchomości przeznaczonych pod budowę dróg i autostrad, czy też innych mających duże znaczenie społeczne. Sprawy indywidualnych obywateli (zdaniem Komisji) z konieczności nie mogą być traktowane jako szczególnie pilne.

Po otrzymaniu wyjaśnień Przewodniczącej Komisji potwierdzających fakt działalności Komisji z wyraźnym przekraczaniem ustawowych terminów, obowiązujących przy rozpatrywaniu odwołań w postępowaniu administracyjnym, ponownie wystąpiono o zajęcie stanowiska w sprawie przez organ nadzoru. Pismem z dnia 26 listopada 2013 r. Biuro Rzecznika zostało poinformowane przez Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, że jest mu znany problem działania Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej dotyczący przekraczania obowiązujących terminów rozpatrywania odwołań od decyzji

komunalizacyjnych wojewodów. Zaległości w rozpatrywaniu spraw wynikają z dużej liczby wpływających do Komisji odwołań, a także z faktu, że od marca 2010 r. Komisja orzeka w jednym trzyosobowym składzie.

Ministerstwo poinformowało także, że aktualnie prowadzi prace zmierzające do zmiany rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 maja 1997 r. w sprawie powołania i trybu działania Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej (Dz. U. Nr 46, poz. 291 ze zm.) Planowane zmiany dotyczą również składu KKU i powinny usprawnić prace Komisji.

W odpowiedzi na kolejne pismo o stanie sprawy, pismem z dnia 10 kwietnia 2014 r. znak: DAP-WPK.736.921.2014.MGa Biuro Rzecznika zostało poinformowane, że w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji prowadzone są prace legislacyjne dotyczące zmiany przedmiotowego rozporządzenia. Zmiany te mają na celu zlikwidowanie zaległości w rozpatrywaniu odwołań od decyzji komunalizacyjnych wojewodów przez Krajową Komisję Uwłaszczeniową, jak również zapewnienie prawidłowego działania Komisji. Do chwili obecnej zapowiadane zmiany nie zostały jednak wprowadzone. Brak także informacji o tym, aby zmiana przedmiotowego rozporządzenia miała nastąpić w najbliższym czasie.

Przedstawiona wyżej sytuacja dotycząca nieprawidłowego działania Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej przejawiająca się przede wszystkim dużym opóźnieniem w rozpatrywaniu odwołań, wzrastającym wpływem spraw do Komisji (215 spraw w 2011 r., 224 sprawy w 2012 r. i 314 spraw w 2013 r.) oraz rosnącymi zaległościami w rozpatrywaniu tych spraw budzi poważne zaniepokojenie Rzecznika Praw Obywatelskich. Niepokój Rzecznika budzi także brak reakcji odpowiednich organów Państwa na tę sytuację, a w szczególności brak szybkiej reakcji organu nadzoru. Jak wskazano wyżej o istniejącej sytuacji w Komisji, w tym o konieczności uzupełnienia jej składu Przewodnicząca Komisji informowała już w lutym 2010 r. Problem ten został zgłoszony także organowi nadzoru przez Rzecznika w sierpniu 2013 r. Pomimo upływu tak długiego okresu czasu, od chwili pojawienia się problemu w funkcjonowaniu Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej (ponad 4 lata), do chwili obecnej nie zostały podjęte przez odpowiednie organy stosowne działania mające na celu zapewnienie prawidłowej działalności Komisji.

Wątpliwości i niezrozumienie Rzecznika budzi także propozycja, zawarta w przygotowanym przez Ministerstwo projekcie z dnia 13 lutego 2014 r. rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającym rozporządzenie w sprawie powołania i trybu działania Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej, zmniejszenia o połowę składu Komisji (do 3 osób), co uniemożliwia orzekanie w dwóch składach 3-osobowych i co w praktyce sprowadzałoby się do utrwalenia

aktualnie istniejącego stanu faktycznego. Obecny stan, czego Ministerstwo jest przecież świadome, nie zapewnia terminowego załatwiania spraw, powoduje zaległości, a mająca tendencję wzrostową liczba spraw wpływających rocznie do Komisji z pewnością nie spowoduje poprawy w zakresie terminowości ich załatwiania.

Należy podkreślić, że przepis art. 35 § 3 K.p.a. stanowi, że załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego w postępowaniu odwoławczym powinno nastąpić w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania. Nie ulega zatem wątpliwości, że utrzymująca się od kilku lat sytuacja oczekiwania na rozpatrzenie odwołania od decyzji wojewody w przedmiocie komunalizacji mienia jest nie do zaakceptowania i wymaga szybkiej reakcji organu nadzoru. Jak wskazano wyżej, długi czas oczekiwania na rozstrzygnięcie Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej w wielu przypadkach ma bezpośredni wpływ na sytuację obywateli i utrudnia im bądź też uniemożliwia skorzystanie z konkretnych uprawnień, które niekiedy mają charakter czasowy.

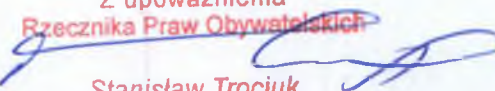
Pragnę poinformować Pana Ministra, że przedstawiona w przedmiotowym wystąpieniu sprawa najemców mieszkań zakładowych z Dąbrowy Górniczej nie jest przypadkiem odosobnionym. Do Biura Rzecznika wpływają skargi od obywateli, którzy skarżą się na bardzo długie okresy oczekiwania na rozpatrzenie odwołania przez Krajową Komisję Uwłaszczeniową.

Biorąc pod uwagę powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra jako organu nadzoru nad Krajową Komisją Uwłaszczeniową o podjęcie odpowiednich działań zmierzających do zapewnienia prawidłowego jej działania.

Będę wdzięczny za informowanie Rzecznika o stanowisku zajęтым przez Pana Ministra w tej sprawie i o podjętych działaniach.

Z poszanowaniem

Załącznik 1

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich